

KIMYO FANINING XALQ XO'JALIGIDAGI AHAMIYATI

Toshkent shaxri Yashnobod tumani

Toshkent Davlat Stomatologiya Instituti

Akademik litseyi kimyo fani o'qituvchisi

Shamsiddinov Muxammadjon Ziyavidinovich

Annotatsiya: Kimyo fani xalq xo'jaligida o'ziga xos va muhim ahamiyatga ega bo'lgan fanlardan biridir. U nafaqat tabiiy resurslarni o'rganish va ulardan foydalanish, balki iqtisodiy rivojlanish, sog'liqni saqlash, ekologiya va boshqa ko'plab sohalarda ham o'z o'rnini topadi. Kimyo fani yordamida insoniyat turli xil materiallar, dori-darmonlar, oziq-ovqat mahsulotlari va boshqa ko'plab mahsulotlarni ishlab chiqarish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Kalit so'zlar: kimyo, sanoat, meditsina, xalq xo'jaligi, tibbiyot, farmatsevtika, tibbiyot, mahsulotlar.

Kimyo fanining asosiy vazifalaridan biri - tabiiy resurslardan yangi materiallar va mahsulotlar yaratishdir. Misol uchun, neft, gaz va boshqa minerallar kimyo sanoatining asosiy xom ashyolari hisoblanadi. Bu resurslar kimyoviy jarayonlar orqali turli xil mahsulotlarga aylantiriladi. Kimyo sanoati orqali ishlab chiqarilgan plastiklar, sintetik tolalar, kosmetik vositalar va boshqa mahsulotlar hayotimizning ajralmas qismiga aylangan. Ushbu mahsulotlar kundalik hayotimizda keng qo'llaniladi va ularning ishlab chiqarilishi iqtisodiy rivojlanish uchun muhimdir. [1]

Oziq-ovqat sanoatida ham kimyo fani muhim rol o'ynaydi. Oziq-ovqat mahsulotlarini ishlab chiqarishda kimyoviy jarayonlar va qo'shimchalar ishlatiladi. Kimyoviy moddalarning yordamida oziq-ovqat mahsulotlarining saqlanish muddati uzaytiriladi, ularning sifat va ta'mi yaxshilanadi. Misol uchun, konservalash

jarayonida kimyoviy moddalardan foydalanish orqali oziq-ovqat mahsulotlarining uzoq muddatli saqlanishi ta'minlanadi. Kimyo fani oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashda ham muhim ahamiyatga ega. Oziq-ovqat mahsulotlaridagi kimyoviy moddalarning tahlili va nazorati orqali inson salomatligini himoya qilish mumkin. [2]

Sog'liqni saqlash sohasida kimyo fani dori-darmonlarni ishlab chiqarishda muhim rol o'ynaydi. Dori ishlab chiqarish jarayoni kimyoviy moddalarning sintezi va ularning biologik faoliyatini o'rganishni talab etadi. Kimyo fani yordamida yangi dori vositalari yaratiladi, ularning samaradorligi va xavfsizligi ta'minlanadi. Dori-darmonlar inson salomatligini saqlashda va kasalliklarni davolashda muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, kimyo fani tibbiyotda diagnostika vositalarini ishlab chiqarishda ham muhim rol o'ynaydi. Kimyo fani ekologiya sohasida ham o'z o'rnini topadi. Atrof-muhitni muhofaza qilish, ifloslanishni kamaytirish va tabiiy resurslardan oqilona foydalanish uchun kimyoviy bilimlar zarur. Kimyo fani yordamida ifloslantiruvchi moddalarning manbalari aniqlanadi va ularning ta'sirini kamaytirish bo'yicha chora-tadbirlar ishlab chiqiladi. Ekologik muammolarni hal qilishda kimyo fanining yordami bilan yangi texnologiyalar va materiallar ishlab chiqiladi. [3]

Masalan, qayta ishlanadigan materiallar va ekologik toza texnologiyalar ishlab chiqish orqali atrof-muhitni muhofaza qilish mumkin. Energetika sohasida ham kimyo fani muhim ahamiyatga ega. Energiya ishlab chiqarish jarayonida kimyoviy jarayonlar qo'llaniladi. Qayta tiklanuvchi energiya manbalarini, masalan, quyosh energiyasi va bioyoqilg'ilarni ishlab chiqarishda kimyoviy bilimlar zarur. Kimyo fani yordamida energiya samaradorligini oshirish va energiya iste'molini kamaytirishga qaratilgan yangi texnologiyalar ishlab chiqiladi. Energiya ishlab chiqarish jarayonlarida kimyoviy moddalarning o'zgarishi va ularning ta'siri o'rganiladi. [4]

Kimyo fani xalq xo'jaligida innovatsiyalarni yaratishda ham muhim rol o'ynaydi. Yangi materiallar, dori-darmonlar va texnologiyalarni ishlab chiqish orqali iqtisodiy rivojlanish va raqobatbardoshlik oshiriladi. Kimyo fanining rivojlanishi yangi ish

o'rinlarini yaratadi va iqtisodiy o'sishni ta'minlaydi. Innovatsiyalar orqali ishlab chiqarish jarayonlari optimallashtiriladi va mahsulotlarning sifatini oshirish mumkin. Shuningdek, kimyo fani ta'lim va ilm-fan sohalarida ham muhim ahamiyatga ega. Kimyo fanini o'rganish orqali yosh avlodning ilmiy fikrlash qobiliyati rivojlanadi. Kimyo fani yordamida o'quvchilar va talabalar yangi bilimlar va ko'nikmalarga ega bo'lishadi, bu esa ularning kelajakdagi kasbiy faoliyatida muhim rol o'ynaydi. Ta'lim sohasida kimyo fanining o'rni, shubhasiz, kelajak avlodning ilmiy va texnologik rivojlanishiga ta'sir ko'rsatadi.[5]

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, kimyo fani xalq xo'jaligida muhim ahamiyatga ega bo'lib, u iqtisodiy rivojlanish, sog'liqni saqlash, ekologiya va boshqa ko'plab sohalarda o'z o'rnini topadi. Kimyo fani yordamida yangi materiallar va mahsulotlar ishlab chiqarish, inson salomatligini himoya qilish, atrof-muhitni muhofaza qilish va energetika sohasida innovatsiyalar yaratish mumkin. Shuning uchun, kimyo fanini rivojlantirish va uning ahamiyatini oshirish xalq xo'jaligi uchun juda muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abduqodirov, A. (2020). "Kimyo va uning xalq xo'jaligidagi o'rni". Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.
2. Murodov, S. (2019). "Kimyo fanining rivojlanishi va iqtisodiy ahamiyati". Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti.
3. Qodirov, M. (2021). "Kimyo va ekologiya: muammolar va yechimlar". Buxoro: Buxoro Davlat Universiteti.
4. Tursunov, I. (2022). "Oziq-ovqat sanoatida kimyo fanining roli". Farg'ona: Farg'ona Davlat Universiteti.
5. Rahimov, D. (2023). "Kimyo fanining tibbiyotdagi ahamiyati". Toshkent: Toshkent Tibbiyot Akademiyasi.

6. Karimov, A. (2021). "Energetika va kimyo: innovatsiyalar va rivojlanish". Nukus: Qoraqalpoq Davlat Universiteti.
7. Isroilov, X. (2020). "Kimyo va yangi materiallar: iqtisodiy va ilmiy asoslar". Andijon: Andijon Davlat Universiteti.